

O JUMATATE DE VEAC DE ACTIVITATE PENTRU ABSOLVENȚII INSTITUTULUI DE STAT DE MEDICINA DIN ODESA „N. PIROGOV”

Istoria o crează omul, iar omenirea, prin acțiunile sale de toate zilele, își împlinește destinul pe acest segment al istoriei. Din pasul fiecăruia dintre noi, adică fiecărui Om, se împlinesc realizările comune ale catedrei, facultății, Universității, poporului și țării întregi.

Prin această prizmă expunem câteva opinii despre cei 10 reprezentanți iluștri ai epocii contemporane, din parcursul dezvoltării serviciului Stomatologic din Republica Moldova. Amintesc mai întâi de d.h.ș.m **profesorul universitar Ion Munteanu**- jubiliar, cu 50 de ani de activitate pedagogică, curativă și științifică, pe care îl sărbătorim în anul curent, 2013.

S-a născut la 6 ianuarie 1940, în comuna Seliște județul Orhei, într-o familie de țărani. A copilărit în satul natal, unde a absolvit 7 clase, apoi își continuă studiile la Chișinău, unde absolvește 10 clase. În 1958 devine student la Institutul de Medicină din Chișinău. Dar că aici încă nu se deschidese facultatea de stomatologie, astfel i se propune să-și urmeze studiile la Institutul de Medicină din Odesa „N. Pirogov”. La aceeași facultate au mai fost înmatriculați încă 10 tineri, pozele cărora le reprezintă, datînd cu anul absolvirii institutului.

Acești absolvenți au devenit mai târziu personalități notorii a vieții sociale și medicale din țară. Spre regret, cinci dintre ei au trecut în lumea veșnică: Valeriu Patereu, Marieta Mihailova, conferențiarul Ion Saragiu, conferențiarul Eugen Chiriac, prof. universitar Pavel Godoroja. Toți, prin muncă intensă de toate zilele s-au afirmat drept specialiști unici în Stomatologia Națională.

Punînd accent pe activitatea cotidiană, menționez că pe parcursul anilor 1958—1963 toți studiază cu deosebită sîrguință medicina la facultatea de stomatologie și au absolvit-o cu brio, în pofida multor greutăți, inclusiv cunoașterea mai puțin decît suficientă a limbilor rusă și ucraineană, în care se predau disciplinele.

Toți acești tineri s-au evidențiat la mai multe capitole în viața studentescă, la facultate și instituție- sport, dansuri, syndicate, diferite concursuri în viața de zi cu zi.

Activitatea medicală practică, în baza repartizării, și-au început-o în diferite localități ale Republicii Moldova. Ion Munteanu este angajat profesor la colegiul medical din or. Tiraspol, unde susține prelegeri și lecții practice cu studenții, viito-

rii doctori-dentiști. Peste un an, la 01.10.1964, devine Doctorand la Catedra Chirurgie Oro-Maxilo-Facială, Institutul de Stat de Medicină Chișinău, unde susține cu succes teza de doctor în medicină, tema: „Ciclofosfan în terapia complexă a tumorilor maligne cu localizarea maxilo-facială”, și teza de doctor habilitat, tema: „Terapia tisulară a nevralgiei nervului trigemen prin grefa nervului cadaveric conservat”.

Domnia sa a reușit să fie primul în știința medicală care a propus să trateze nevralgia de trigemen prin grefa nervului cadaveric-trigemen sau sciaticus. Dumnealui a descoperit și mecanismul acțiunii preparatului introdus subcutanat în sectorul spatelui pacientului în fiecare zi, în total 10 ședințe. Avantajele terapiei tisulare constau în menajarea structurii și funcției nervilor afectați, evitarea dependenței de medicamente și de diverse alte cure terapeutice agresive, care antrenează o mulțime de efecte secundare.

Mecanismul de acțiune al terapiei tisulare în sindromul algic implică următoarele aspecte: nervul transplantat absoarbe anticorpii din organism, care au fost eliberați ca reacție-răspuns la afecțiunea nervoasă, iar în consecință se constituie complexul nerv-antigen-anticorp. Preparatul nervos (monogrefă) influențează veriga T-celulară (prin stimularea subpopulației de limfocite teofilinrezistente), sporesc EROC și valorile transformării blastice cu F.H.A, se reechilibrează imunitatea umorală prin diminuarea concentrației de ig. G și ig. A. Concomitent, factorul biogen stimulează eliberarea endorfinilor la nivelul hipofizar și apeductului central, iar prin aceasta se obține atenuarea sindromului dureros. Ameliorările imune favorizează, de asemenea, conducerea nervoasă adecvată la nivelul nucleului descendent al trigemenului. Ulterior sunt posibile procese de autoplastie (regenerarea mielinică) ale fibrelor demielinizate de trigemen prin utilizarea mielinii din structura homogrefei de nerv transplantat, regenerarea care explică stabilitatea efectelor curative.

Studiile științifice ale profesorului Ion Munteanu, bună parte, fiind de pionerat, sunt consacrate patologiei regiunii oro-maxilo-faciale. Numai Domnia Sa are bogată experiență în tratamentul sindromului dureros. Ion Munteanu a salvat viața pacienților, a salvat și salvează la moment de invaliditate sute de cetățeni din țară și de peste hotare care, pînă în prezent, îi sunt recunoscători.

Domnul profesor Ion Munteanu este autorul a peste 150 de publicații științifice, inclusiv monografii — 3. Cărți de autor: „Справочник челюстно-лицевых операций” (Chișinău, 1990) „Справочник челюстно-лицевых операций” (Vitebsk, 1997); „Implicații multidisciplinare în durerea orală și cranio-facială” (Cluj-Napoca, 2001). Metode științifice originale de tratament ale sindromului dureros al feței, a cefaleelor, terapia tisulară a psoriazei, metoda determinării calitative a novocainei etc. Conducător de doctorat 2 (cu teze susținute). Participant la congrese de specialitate: București (1993), Haaga (Olanda, 1994), Budapesta (1997), Chișinău (1964—2013), Iași (2009).

Pe parcursul activității, profesorul Ion Munteanu a pregătit peste 30 000 de medici (stomatologi — 4116, medicina generală — 23 000, medicina pediatrică — 3.110), un șir de specialiști în chirurgia oro-maxilo-facială. În prezent, își continuă activitatea în vederea educației noii generații de medici stomatologi și cercetători științifici.

Concomitent, exercită diferite funcții la catedră și universitate: responsabil pentru domeniul curativ, șef studii, responsabil de stagierea studenților, curator-consultant, membru al Cîrmuirii asociației medicilor stomatologi, secretar al Consiliului Științific Specializat, membru al Consiliului Științific Specializat etc.

Pentru activitatea multidirecțională, a fost decorat cu medalia „Veteran al Muncii” „Eminent al Ocrotirii Sănătății”, insigna de „Inventator Emerit”, cu medalii comemorative „Nicolae Testemițanu”, numeroase diplome. Prin cîte a reușit, prin valoroase descoperiri, prin comunicările susținute în alte țări, dumnealui a promovat baștina noastră, fiind adesea întrebat unde se găsește Republica Moldova.

Alt reprezentant din rîndul celor zece este **Alexandra Baraniuc (Bujor)**. S-a născut la 3 aprilie, 1942, în comuna Sofia, raionul Drochia. Părinții provin din agricultori. După absolvire, timp de un an, s-a aflat în secundariatul clinic la catedra de Stomatologie Terapeutică, Institutul de Medicină „N. Pirogov”, îndrumată de prof. universitar Alexei Ivanovici Marcenco. În 1964 este rechemată și numită în funcție de asistent la catedra de Stomatologie Terapeutică a Institutului de Medicină din Chișinău. Munca, munca, și încă odată munca i-a permis paralel cu lucru didactic și curative, să susțină teza de doctor în științe medicale cu tema: „Caracteristica clinico-citologică a leziunilor ulcero-buloase ale mucoasei bucale”, iar în 1990 i s-a conferit titlul de conferențiar universitar.

Alexandra Baraniuc se impune prin înalta responsabilitate față de tot ce face, ce vorbește, excelează pe tărîm pedagogic, curativ și științific. Își perfectează mereu nivelul de cunoștințe profesionale: Moscova (1986, 1995, 1998), Cluj-Napoca (2000) etc. A contribuit esențial la dezvoltarea ramurii medicale prin aplicarea unor noi metode de tratament ale afecțiunilor stomatologice (pirogenal, diflazon, dalargina, traumel S, Lymphomiosot, Mucosa compositum, Engystol). Este autoarea a peste 120 lucrări, monografii (2), coautor în traducerea manualului de specialitate, propuneri de raționalizare (18), recomandări metodice (5), este un profesionist în compartimentul patologiei medicinale orale. La doamna conferențiar Alexandra Baraniuc am descoperit un șir de calități omenești și creștinești. Știe să-l asculte rabdător și înțelegător pe cel nevoiaș, să găsească soluții pentru a fi ajutat. Concomitent, îndeplinește diferite funcții la catedră și universitate: responsabilă pentru lucrul curativ, șef studii, responsabilă pentru stagierea studenților, pentru pregătirea medicilor în secundariatul clinic, curator-consultant, membru al Cîrmuirii asociației medicilor stomatologi, membru al comisiei de atestare a medicilor stomatologi de pe lîngă Ministerul Sănătății, membru al colegiului de re-

dacție „Medicina Stomatologică”. Pe parcursul anilor i sau acordat medalia „Veteran al Muncii”, medalia comemorativă „N. Testemițeanu”, multiple diplome.

Anatol Cușnir s-a născut la 7 octombrie 1937, în comuna Șofrâncani raionul Edineț, din părinți slujbași. După absolvirea institutului din Odesa își continuă la aceeași instituție secundariatul clinic (1963—1965), apoi doctorantura (1965—1968) la catedra Stomatologie Terapeutică a Institutului de Medicină din Odesa (șef catedră prof. universitar A. I. Marcenco). În 1965 cu succes susține teza de doctor în medicină, tema: „Tratamentul paradontozei cu herbadont”, menționăm îndeosebi că în perioada aceea teza dumealui a fost printre primele lucrări ce abordau utilizarea fito-preparatelor în stomatologie. Din 1968 își începe activitatea la institutul de Medicină din Chișinău în calitate de asistent la catedra de Stomatologie Terapeutică. Din 1977 își urmează activitatea în Cadrul Facultății de Perfecționare a Medicilor în funcție de conferențiar universitar și ca șef de curs de perfecționare.

A publicat peste 200 lucrări științifice, a obținut 70 brevete de raționalizare și un patent. A elaborat un șir de preparate din plante medicinale: herbadont, fenglicol, fencaron etc. pentru tratamentul afecțiunilor parodontiului și mucoasei cavității bucale. Un merit deosebit îi revine în domeniul profilaxiei și în aspectele igienice și deontologice în Stomatologie.

Constantin Harea s-a născut la 6 august 1940, la Iasi, Romania, părinții fiind slujbași. După absolvirea institutului, a fost repartizat la spitalul central raional din or. Orhei, în calitate de șef de secție Stomatologie. Pe parcursul a 3 ani, a organizat și a amenajat policlinica stomatologică raională din Orhei, unde la fel a contribuit la deschiderea mai multor cabinete stomatologice prin sate. În 1966, a fost transferat la Policlinica Stomatologică Republicană Chișinău, în funcție de șef al cabinetului metodic, unde desfășoară o amplă activitate metodică și organizatorică pentru sporirea serviciului stomatologic în țară. În 1965, în calitate de coauthor, lansează cartea „Instrucții metodice pentru organizarea serviciului stomatologic”. În 1969, prin ordinul ministrului MSRM, medicul de categorie superioară este transferat la direcția ocrotirii sănătății Chișinău în postură de șef al cabinetului metodic, apoi, din 1970, în calitate de inspector al serviciului curativ, iar între noiembrie, 1970 și iunie, 1986, face față în funcție de vice-director al Direcției Ocrotirii Sănătății Chișinău. Pe parcursul acestor 16 ani, prin contribuția Domniei Sale au fost construite 5 policlinici, 4 spitale, au fost inițiate și alte servicii medicale municipale. În 1986 este promovat în postul de vice-director al Direcției Balneologice Republicane a Sindicatelor din Republica Moldova. Din 1989 ocupă postul de Medic Șef al Serviciului Medico-Sanitar al Cooperăției de Consum din Moldova (MoldCoop), unde activează până în 2010.

Pentru activitatea multifuncțională, domnul Constantin Harea s-a învrednicit de distincția „Eminent al Ocrotirii Sănătății”, conform ordinului ministrului sănătății din URSS. În anul 2000, prin Decretul Preșe-

dintelui Republicii Moldova, este decorat cu medalia „Meritul Civic”.

Ion Saragiu s-a născut la 23 aprilie 1941, în comuna Mălăești județul Rîșcani. După absolvirea institutului de Medicină se înscrie ca asistent la catedra Stomatologie Ortopedică a Institutului de Medicină Chișinău. În 1969 susține teza de doctor în medicina cu tema: „Значение функционального состояния опорных тканей при пластинчатом протезировании”. A publicat peste 20 lucrări științifice.

Eugen Chiriac a vazut lumina zilei la 28 octombrie 1941, în satul Nadușita, județul Drochia. Ca și ceilalți și dumealui, după absolvirea institutului, își continuă studiile în secundariatul clinic, la catedra Stomatologie Ortopedică a aceluiași institut. Din 1965 devine asistent la catedra Stomatologie Ortopedică a Institutului de Stat de Medicină Chișinău. În 1970 susține teza de doctor în medicină cu tema: „Лечение аномалий положения верхних фронтальных зубов методом дозирования силы пружин ортодонтических аппаратов”. În același an i se conferă titlul didactic de conferențiar universitar. Ani la rând a îndeplinit funcția de șef studii. Este coautor a manualului „Protetica dentară”.

Pavel Godoroja s-a născut la 5 noiembrie 1941, în satul Izvoare județul Soroca, într-o familie de slujitori. În 1971 susține teza de doctor: „Caracteristica clinico-experimentală și tratarea cancerului buco-maxilo-facial. Peste doisprezece ani ajunge doctor habilitat, abordând tema „Profilaxia cancerului labial și oral”. Este fondatorul serviciului stomatologic pediatric în Republica Moldova, șef catedra Protetica Dentară și Ortodonție. A publicat peste 200 lucrări științifice inclusiv manuale, monografiile solicitate de către studenți, rezidenți și cursanți. A fost decan al Facultății de stomatologie USMF „N. Testemițeanu”, președinte a societății științifice a ortodonților din Republica Moldova, participant cu rapoarte la congrese în țară și peste hotare Constanța, București, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova, Moscova, Minsk, Odesa, SUA etc. în problemele „Profilaxia și tratamentul afecțiunilor stomatologice în Republica Moldova. Participând la diferite Expoziții Internaționale cu invenții a fost menționat cu diplome, medalii de aur și argint. În plan educațional, a participat la instruirea a peste 3900 medici stomatologi din Romania, Moldova, Israel, India, Iordania, Siria, Sudan, Rusia, Ucraina. Sub îndrumarea profesorului Godoroja au susținut teze de doctorat(5), doctor habilitat în medicina(1).

Decanatul facultății stomatologice, colegii de breaslă, foștii studenți îi felicită pe profesorii jubiliari cu ocazia evenimentului remarcabil — o jumătate de veac, le dorește multă sănătate, succese și noi realizări în prosperarea Stomatologiei Naționale.

*Președintele Asociației
Stomatologilor din R.M
Profesor Universitar
Doctor Habilitat
în medicină
Ion LUPAN*

*Profesor Universitar
Doctor Habilitat
în Medicină
Ion MUNTEANU*